

OBRAZAC
sudjelovanja javnosti u internetskom savjetovanju o nacrtu prijedloga odluke
ili drugog općeg akta

Naziv nacrtu odluke ili drugog općeg akta o kojem se provodi savjetovanje	Nacrt prijedloga Odluke o Stipendiji Grada Zagreba za učenike i studente pripadnike romske nacionalne manjine
Naziv gradskog upravnog tijela nadležnog za izradu nacrtu	Ured za demografiju
Obrazloženje razloga i ciljeva koji se žele postići donošenjem akta	Cilj je donošenjem nove Odluke o Stipendiji Grada Zagreba za učenike i studente pripadnike romske nacionalne manjine ujednačiti iznose stipendija za sve učenike, odnosno sve studente, neovisno o stipendijskom programu u kojem sudjeluju, kao i uvjet roka prebivanja na području Grada Zagreba te staviti još veći naglasak na socijalnu dimenziju stipendiranja. Nadalje, želi se precizirati i unaprijediti rangiranje studenata na način koji uvažava različite režime studiranja u Gradu Zagrebu, osigurati razmjernu kvotu stipendija za studente u umjetničkom području te regulirati uvjete odrađivanja stipendije nakon završetka školovanja.
Razdoblje internetskog savjetovanja (15. 09.- 15.10.2021.)	
Ime i prezime osobe odnosno naziv predstavnika zainteresirane javnosti koja daje svoje primjedbe i prijedloge na predloženi nacrt	Siniša-Senad Musić, predstavnik fonda za obrazovanje Roma za Hrvatsku, Srbiju i Crnu Goru; član vijeća romske nacionalne manjine Grada Zagreba i voditelj odbora za obrazovanje unutar vijeća, dugogodišnji aktivist na području obrazovanja i zapošljavanja mladih Roma i Romkinja
Interes, odnosno kategorija i brojnost korisnika koje predstavljate	<ol style="list-style-type: none">1. Siniša-Senad Musić, predstavnik fonda za obrazovanje Roma za Hrvatsku, Srbiju i Crnu Goru; član vijeća romske nacionalne manjine Grada Zagreba i voditelj odbora za obrazovanje unutar vijeća, dugogodišnji aktivist na području obrazovanja i zapošljavanja mladih Roma i Romkinja2. Marina Horvat, studentica pravnog fakulteta, trenutno pauzira – živi u Zagrebu od 2019 godine podrijetlom iz Međimurja.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Viktorija Nikolić – studentica poslovne ekonomije iz u Zagrebu – prebivalište u Sisku. 4. Severina Lajtman učenica 4 razreda srednje škole, 4 godine u Zagrebu (namjra živi i radi u Zagrebu) . Prebivalište u Međimurju. 5. Amora Nikolić Kasumović – studentica ekonomije u Zagrebu – rođena i živi u Zagrebu 6. Dijana Musić – romska aktivistica na području prava žena, rođena i živi u Zagrebu 7. Kemal Delić – romski aktivist rođen u Italiji živi i radi u Zagrebu 8. Kaludija Oršoš – policajka, živi i radi u Zagrebu, policijsku akademiju završila u Zagreba, rođena u Međimurju 9. Denis Bogdan, student FSB-a, 5 godina, prebivalište u Kutini, namjera ostati i radi u Zagrebu. 10. Matea Lajtman, studentica prava, 1 godina, namjera ostati živjeti u Zagrebu, prebivalište u Međimurju. 11. Renata Bogdan, završeno zdravstveno veleučilište u Zagrebu, trenutno zaposlena i nastavila je živjeti u Zagrebu, za vrijeme studija prebivalište u Međimurju. 12. Nataša Avdagić, završeno zdravstveno veleučilište u Zagrebu, trenutno zaposlena i nastavila je živjeti u Zagrebu, za vrijeme studija prebivalište u Međimurju. 13. Ramiza Memedi, dugogodišnja aktivistica za prava Roma s posebnim fokusom na Romkinje 14. Lea Oršuš, studentica Prava (socijalni rad) u Zagrebu, dolazi iz Međimurja 15. Božo Levaković, student prava, rođen i živi u Zagrebu. 16. Udruga Bolja Budućnost, 40ak članova 17. Udruga ROM HR – broji 50ak članova, fokus rada s mladima, područje obrazovanje, zapošljavanje, politička participacija i borba protiv manifestacija anticiganizma.
<p>Načelne primjedbe i prijedlozi na predloženi nacrt akta s obrazloženjem</p>	<p>Načelno Prijedlog odluke o stipendija Grada Zagreba za pripadnike romske nacionalne manjine vidljivo ukazuje da nije dovoljno jasno definiran cilj zašto se dodjeljuje stipendija pripadnicima romske</p>

nacionalne manjine. Trenutno postoji prevelik utjecaj socijalnih kriterija na kreiranje konačne liste dobitnika i dobitnica stipendija u odnosu na kandidate i kandidatkinje za stipendiju.

Na nacionalnoj razini također se dodjeljuju stipendije za romsku nacionalnu manjinu a pod sljedećim ciljevima:

- 4.3. Smanjivanje jaza u dovršetku srednjoškolskog obrazovanja između mladih Roma i mladih iz opće populacije
- 4.4. Povećanje udjela mladih Roma u visokom obrazovanju

Navedene mjere su Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za 2021 i 2022 godinu.

LINK:

<https://pravamanjina.gov.hr/UserDocsImages/NPUR%202021-2027/Nacionalni%20plan%20za%20uklju%C4%8Divanje%20Roma.pdf>

Prema prikazanom razvidno je da nacionalni dokumenti koji prate europske dokumente za uključivanje Roma, mjeru stipendija gledaju kroz povećanje udjela Romkinja i Roma u srednjoškolskom i visokom obrazovanju, a nisu usmjerene na socijalne komponente.

U prilog tome navodimo sljedeće statističke podatke:

1. U ukupnoj populaciji Roma u Republici Hrvatskoj samo 0,5% osoba ima završenu trogodišnju višu školu ili visoko obrazovanje
2. Samo **31% mladih Roma u dobi od 15 do 18 godina pohađa srednju školu.**

Zagreb ima najveći udio mladih Roma/kinja u srednjoškolskoj dobi, a da isti sudjeluje u srednjoškolskom obrazovanju (79,3%).

Prema podacima MZO u Gradu Zagrebu na početku školske godine 2020/2021 imali smo ukupno **87 polaznika srednjoškolaca** (43 M i 43 Ž) od čega su samo 19 njih bili polaznici gimnazije, te petogodišnjih i četverogodišnjih programa odnosno **21,83 %**, dok najveći broj Romkinja i Roma polazi srednjoškolsko strukovno obrazovanje (46), a njih 22 polazi programe niže stručne spreme i programe za učenike i učenice s teškoćama u razvoju. Iz navedene statistike također je vidljivo da treba poticati Romkinje i Rome na upise u četverogodišnje programe.

Stipendije koje dodjeljuje Grad Zagreb za pripadnike i pripadnice romske nacionalne manjine trebale bi biti mjera lokalnog akcijskog plana Grada Zagreba za provedbu Nacionalnog Plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. (u daljnjem tekstu Nacionalni Plan).

Kako Grad Zagreb nije donio novi lokalni akcijski plan za provedbu temeljnih nacionalnih dokumenta za uključivanje Roma, **a isto bi trebali napraviti čim prije**, kako bi se u navedenom dokumentu prikazao krajnji cilj dodjele stipendije pripadnicima romske nacionalne manjine, a samim time bi tada i bilo lakše donijeti odluku o kriterijima za dodjelu stipendije.

S obzirom da su nacionalne stipendije ne ograničene brojem, a stipendije Grada Zagreba jesu, smatramo da bi se socijalni kriteriji trebali biti uključeni, ali na način da donose manji broj bodova u ukupnom broju bodova te da se uzmu samo oni kriteriji koji mogu biti primijenjeni za romsku nacionalnu manjinu.

Pojašnjenje (kod romske nacionalne manjine često nije upisan otac s ciljem da se ostvare neka prava)

Smatramo da u kreiranje prijedloga odluke o stipendije Grada Zagreba za pripadnike i pripadnice romske nacionalne manjine koji pohađaju srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje trebale biti uključene organizacije civilnog društva i vijeće romske nacionalne manjine, a takva praksa bi se trebala njegovati za sve odluke koje se odnose na Rome, Grad Zagreb trebao bi slijediti krilaticu „ništa za Rome bez Roma.“

Osim navedenog ističemo da mnogi Romi radi siromaštva i uvjeta u kojem se nalazi romska populacija počinje kasnije studirati te studiraju kao izvanredni studenti. U smislu povećanja obrazovnog nivoa Romske nacionalne manjine smatramo da bi se trebalo omogućiti mogućnost apliciranja za stipendiju i izvanrednim studentima odnosno studenticama. Takva praksa je prepoznata i na nacionalnoj razini prilikom dodjele stipendije. Također smatramo da bi stipendije trebali zadržati na prošlogodišnjoj razini, kako bi se nastavilo poticati pripadnike romske nacionalne manjine na obrazovanje, imajući na umu da su sve mjere

	<p>privremene do trenutka izjednačavanja romske nacionalne manjine s većinskim narodom.</p> <p>U nastavku šaljem neke od komentara na određene članke, ali smatramo da bi trebao biti organiziran sastanak s navedenim dionicima koji bi imao za cilj utvrditi CILJ DODJELE STIPENDIJE, FORMIRANJE RANG LISTI POGOTOVO U SMISLU ČLANKA 14, TE DODATNO UTVRDITI I POJASNITI ČLANAK 23.</p> <p>U smislu članka 23. potrebno je jasno predstaviti obveze i način praćenja svim korisnicima prije samog potpisa ugovora o stipendiji.</p>
<p>Primjedbe i prijedlozi na pojedine članke nacrtu prijedloga akta s obrazloženjem</p>	<p>Članak 4</p> <p>Smatramo da se u članku 4 treba dodati da će se broj stipendija za srednjoškolce razdijeliti (kao i za studente) na način da se 30 % dostupnih stipendija dodjeljuje prvim razredima srednje škole, a ostatak višim razredima srednje škole.</p> <p>Objašnjenje: predloženi način bodovanja vrednuje jednako uspjeh u osnovnoj školi (7 i 8 razred) i uspjeh u srednjoj školi - članak 15.</p> <p>Posebice romskih učenika 7 i 8 razreda nastavnici poklanjaju ocjene, dok to nije situacija u srednjoj školi.</p> <p>U prilog tomu navodimo statističke podatke koji su nam dostupni iz Ministarstva obrazovanja.</p> <p>Na početku školske godine 2019/2020 U Gradu Zagrebu imali smo: 62 polaznika/ca (Roma/Romkinja) sedmog i osmog razreda, udio ponavljača je 1,61 %. - odnosno jedna osoba je ponavljala razred.</p> <p>U Gradu Zagrebu iste godine imali smo 39 polaznika/ca (Roma/Romkinja) prvog razreda srednje škole, udio ponavljača/ica iznosi 15,38 %.</p> <p>Na ovakav način smatramo da bi se pravednije rasporedile stipendije te vrednovao uspjeh u obrazovanju.</p> <p>Smatramo da je 30% stipendija za polaznike/ce prvog razreda srednje škole i dovoljan s obzirom da je prema statističkim podacima vidljivo da udio polaznika 1 razreda srednje škole u ukupnom broju srednjoškolaca iznosi 36%.</p>

Također smatramo da se treba dodati dodatni paragraf koji utvrđuju da ukoliko se predvideni broj stipendija po pojedinoj listi ne popuni da se taj nedodjeljene stipendije prebacuju na drugu listu.

Npr. predvidimo 22 stipendije za prve razrede srednje škole a utvrdimo da njih 20 ispunjava uvjete da se te dvije stipendije prebace na listu za stipendiste viših razreda srednje škole. Isto treba vrijediti i kod studentskih stipendija.

Članak 5

među ostalim uvjetima traži se da osoba koja se prijavljuje za stipendiju učeničku/studentsku mora imati minimalno jednu godinu **prebivališta**.

-Smatramo da se pored prebivališta treba staviti boravište.

Objašnjenje: postoji manji broj romskih učenika, ali značajan broj romskih studenata koji svoje školovanje su nastavili u Zagrebu, a često dolaze iz segregiranih romskih naselja većinom Međimurja ili Sisačko-moslavačke županije. Takvi učenici odnosno studenti nisu u mogućnosti aplicirati za stipendiju, jer uvjet prebivališta za njih je neostvariv. Oni su smješteni u učeničkim odnosno studentskim domovima, te na istima mogu dobiti boravište.

Bitno je znati da navedeni studenti i učenici prebivaju u Zagrebu većinu svoga vremena i veoma se rijetko vraćaju kući, a naše iskustvo i oni sami govore kako se nikada ne misle vratiti u romsko naselje te u Zagrebu nastavljaju živjeti i raditi nakon završetka školovanja. Ne radi se o pretpostavci **nego o činjenici**, velika većina romskih studenata koji nisu rođeni u Zagrebu, nakon završetka obrazovanja nastavili su živjeti u Zagrebu. Također je dobro znati da većina romskih studenata koji studiraju u Zagrebu nemaju prebivalište u Zagrebu nego imaju boravište, a ostvarivanjem prebivališta njihovi životni troškovi bi se znatno povećali jer ne bi ostvarivali pravo na učenički odnosno studentski dom, koji je financiran od strane MZO sukladno vrijedećim temeljnim dokumentima na nacionalnoj razini.

U ostvarivanju cilja 4.3 iz Akcijskog Plana za provedbu Nacionalnog Plana smatramo da je potrebno uvažiti ovaj zahtjev, s obzirom da će i na ovaj način Zagrebački Romi i Romkinje biti u prednosti s obzirom da Romi koji dolaze iz drugih

krajeva neće moći aplicirati u prvoj godini za stipendiju, ali će im biti motiv da ostvare što bolje obrazovne ishode kako bi bili konkurentni da apliciraju iduće godine. Na takav način povećali bi konkurenciju te na taj način i poticali izvrsnost.

Članak 13.

U cilju mjere 4.4 i pravednosti ostvarivanja bodova, smatramo da za srednjoškolce moramo uvesti dodatne bodove s obzirom na težinu programa koji su upisali.

Na razini države u školskoj godini 2019/2020 ukupno smo imali 721 polaznika/ca srednje škole do čega samo 20 upisanih u gimnaziju te dodatno, 30 upisanih u petogodišnje strukovne škole i 108 upisanih u četverogodišnje strukovne škole. 420 učenika/ca upisani su u trogodišnje strukovne škole, 18 u programe niže stručne spreme i 125 u programe za učenike s teškoćama u razvoju.

Sukladno već navedenim statističkim podacima za Zagreb, i podacima za nacionalnoj razini predlažemo da se kandidatima/kinjama koji su upisani u gimnazije, petogodišnje i četverogodišnje strukovne škole dodjeli 1 bod, u trogodišnje strukovne škole 0,5 boda.

Članak 14.

Kao uvod u argumentaciju zašto se članak 14 mora mijenjati, navodimo sljedeće statističke podatke.

U ukupnoj populaciji Roma u Republici Hrvatskoj samo 0,5% osoba ima završenu trogodišnju višu školu ili visoko obrazovanje

Za 85% Roma u Republici Hrvatskoj najveći stupanj ostvarenog obrazovanja jest završena osnovna škola ili manje od toga, pri čemu je udio Romkinja s završenim osnovnim obrazovanjem (25,7%) niži od udjela Roma (31,1%)

Upravo radi ovakvih statističkih podataka, dodjela stipendije ima za ciljeve

- 4.3. Smanjivanje jaza u dovršetku srednjoškolskog obrazovanja između mladih Roma i mladih iz opće populacije

- 4.4. Povećanje udjela mladih Roma u visokom obrazovanju
Smatramo da socio-ekonomski uvjeti mogu biti djelomično ključni u rangiranju kandidata/kinja, ali smatramo da ne trebaju biti zastupljeni u toliko velikom obujmu, jer ciljevi u nacionalnim dokumentima nemaju socio-ekonomsku komponentu.

Iako je namjera bila da se pomogne učenicima i studentima iz socijalno depriviranih obitelji, smatramo da će u praksi se desiti potpuno suprotno.

Objašnjenje:

Prema statističkim podacima možemo utvrditi da obrazovanje nije visoko na vrijednosnoj ljestvici kod mnogih romskih obitelji. Učenici i studenti koji dolaze iz ekstremno siromašnih obitelji, često imaju roditelje koji ne podupiru obrazovanje ili nemaju mogućnosti pružiti podršku svom djetetu. Često imaju smanjenje čitalačku, matematičku i digitalnu pismenost. Iako ovim načinom bodovanja želimo omogućiti takvim kandidatima dodatne bodove u praksi njihovi roditelji neće znati, izvaditi potvrde koji su potrebni kao dokazi da bi se ostvarili dodatni bodovi. Moramo imati na umu da često dijete koje upisuje srednju školu je već nadišlo obrazovni nivo svojih roditelja. Također djeca iz takvih obitelji često su prepuštena sama sebi. Skoro svako romsko dijete koje pohađa srednju školu u Zagrebu, a nije iz Zagreba kroz nacionalnu stipendiju podmiruje trošak života, a problemi nastaju i pri potrebi roditelja da potpišu ugovor za učenički dom, a kamoli da vade niz potvrda koje bi bile potrebne da bi se utvrdili razni statusi koje propisuje članak 14. S druge strane romske obitelji i djeca čiji roditelji imaju obrazovanje će izvaditi potvrdu s kojom će dobiti dodatne bodove i na taj način doći u prednost.

Preporuka: socio-ekonomski kriteriji mogu biti korišteni samo u trenutku kada dvoje ili više ostvaruju jednaki broj bodova, ili mogu donositi maksimalno do 2 boda. Kriterije koje bi se uzeli trebaju biti u dogovoru s udrugama i Vijećem romske nacionalne manjine.

Članak 15.

Na početku dokumenta preporučili smo da se stipendije za prve razrede srednje škole odvoje od

	<p>viših razreda srednje škole, kako je zamišljeno i za studente.</p> <p>Članak 23. članak 23 potrebno je dodatno pojasniti i doraditi. Pripadnici romske nacionalne manjine često doživljavaju diskriminaciju pri zapošljavanju:</p> <p>Dostupne statistike govore o tome da je 44,9% osoba koje su 2017. godine aktivno tražile posao izjavilo kako su diskriminaciju zbog činjenice što su Romi doživjeli upravo prilikom traženja zaposlenja</p> <p>S obzirom na navedeno smatramo da se članak mora mijenjati, jer ukoliko je je osoba diskriminirana prilikom traženja posla ili za vrijeme rada smatramo da nije dužna biti na teret društva ukoliko se može zaposliti izvan Hrvatske. Jasna nam je namjera da se ljudi zadrže u Hrvatskoj te da osobe u koje smo ulagali doprinesu društvu, ali smatramo da se mora uzeti u obzir specifičnost romske populacije.</p> <p>Također nije sasvim jasno izrečeno koliko dugo bi osoba koja je primala stipendiju kroz srednju školu i fakultet trebala raditi u Hrvatskoj i koje tijelo bi trebalo pratiti takve slučaje. Npr. osoba koja za svo vrijeme srednje škole i fakulteta prima stipendiju (9 godina), koje tijelo prati tu osobu devet godina nakon završetka fakulteta.</p>
<p>Ime i prezime osobe (ili osoba) koja je sastavljala primjedbe i prijedloge ili osobe koja predstavlja zainteresiranu javnost, e-mail ili drugi podaci za kontakt</p>	<p>Siniša-Senad Musić, smusic@romhr.hr 095 3456 560</p>
<p>Datum dostavljanja</p>	<p>15.10.2021.</p>

Važna napomena:

**Popunjeni obrazac dostaviti na adresu elektroničke pošte:
uredzademografiju@zagreb.hr
zaključno do 15.10.2021.**

Po završetku savjetovanja, sve pristigle primjedbe/prijedlozi biti će javno dostupni na internetskoj stranici Grada Zagreba. Ukoliko ne želite da Vaši osobni podaci (ime i prezime) budu javno objavljeni, molimo da to jasno istaknete pri slanju obrasca.

Anonimni, uvredljivi i irelevantni komentari neće se objaviti.